



# ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

στη

## ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2024

**Θεοδώρα Φαρδή**

Συντηρήτρια Έργων Τέχνης & Αρχαιοτήτων  
(Bcons, MSc , PhD)

ΤΜΗΝΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

& ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ



# Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς

**Ε**νότητα 2:

**A. Δίκαιο & Θεσμικό πλαίσιο στην**

**Ελλάδα**

**B. Ευρωπαϊκοί και Διεθνείς**

**Οργανισμοί - Νόρμες, Θεσμοί &**

**Διακυρήξεις**



# Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς

**Ε**νότητα 2:

**Β. Ευρωπαϊκοί και Διεθνείς  
Οργανισμοί - Νόρμες, Θεσμοί &  
Διακυρήξεις**

# Ευρωπαϊκές & Διεθνείς Συμβάσεις

## Ουνέσκο

## Συμβούλιο της Ευρώπης

Η διεθνής κοινότητα έχει δραστηριοποιηθεί σε θέματα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς ως αποτέλεσμα της γενικής αποδοχής ότι **τα σημαντικά πολιτιστικά αγαθά (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, φορητά έργα τέχνης)** αποτελούν **συστατικά πολιτισμού ολόκληρης της Ανθρωπότητας**. Με ειδικές **Συμβάσεις, Διακηρύξεις, Χάρτες** μεταφέρεται το αξίωμα αυτό σε όλα τα κράτη που συμμετέχουν, ώστε να υπάρχει σύμπνοια και συνεργασία για την από κοινού προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στα πλαίσια του «**Πολιτιστικού Διεθνισμού**». Τα κράτη έτσι δεσμεύονται να τηρούν τις από κοινού σχετικές συμφωνίες και υποχρεώνονται να τις εντάξουν στο κρατικό νομοθετικό πλαίσιο.

# Διεθνείς Συμβάσεις και κύρωση από την Ελληνική Νομοθεσία



- Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία των πολιτιστικών Αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης (1954)  
*N. 11114/1981 & N.3317/2005 (2<sup>ο</sup> πρωτόκολλο)*
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Λονδίνου για την Προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς (1969)  
*N. 1127/1981*
- Διεθνής Σύμβαση της UNESCO (Παρίσι, 1970) Απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών  
*N. 1103/1980*
- Διεθνής Σύμβαση Παρισιού για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (1972)  
*N. 1126/1981*
- Σύμβαση Γρανάδας για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (1985)  
*N. 2039/1992*
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Βαλέτας για την προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς(1992) (αναθεωρημένος)  
*N. 3378/2005*
- Σύμβαση UNIDROIT 1995 (Ρώμη) Επιστροφή κλαπέντων πολιτιστικών αγαθών  
*N. 3384/2005*
- Σύμβαση για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (Παρίσι, 2003)  
*N. 3521/2006*

# Διεθνείς Χάρτες Ντοκουμέντα & Συμβάσεις

- Χάρτα των Αθηνών για την αποκατάσταση των ιστορικών μνημείων [First International Congress of Architects and Technicians of Historic Monuments, Αθήνα, 1931]
- Χάρτα της Βενετίας για τα Μνημεία [ICOMOS, Βενετία, 1964]
- Χάρτα για τους Τόπους της Πολιτιστικής Κληρονομιάς [ICOMOS, 2007]
- Ντοκουμέντο για την Αυθεντικότητα [UNESCO, ICCROM and ICOMOS, Νάρα, 1994]
- Σύμβαση της Φλωρεντίας για το Τοπίο [Συμβούλιο της Ευρώπης, Φλωρεντία, 2000]
- UNESCO (2001) Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage
- Χάρτα του Νίζνυ Ταγκίλ για τη Βιομηχανική Κληρονομιά [TICCIH, Νίζνυ Ταγκίλ, 2003]
- Αρχές της Βαλλέττας για τις Ιστορικές Πόλεις [CIVVIH, Βαλλέττα, 2010]
- Αρχές του Δουβλίνου για τη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς [ICOMOS – TICCIH, Δουβλίνο 2011]

# Συμβούλιο της Ευρώπης



**COUNCIL OF EUROPE**

**Culture and Cultural Heritage**

**ΔΙΑΚΥΡΗΞΕΙΣ (Declarations)**

**ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Conventions)**

**ΣΥΝΘΗΚΕΣ (Treaties)**

**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ (Recommendations)**

**Ψηφίσματα (Resolutions)**

# Συμβούλιο της Ευρώπης



COUNCIL OF EUROPE

Culture and Cultural Heritage

## ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (CONVENTIONS)

- European Cultural Convention Paris, 1954

*Για την ανάπτυξη αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των λαών της Ευρώπης και αμοιβαία εκτίμηση της πολιτιστικής τους ποικιλομορφία*

- Convention on Offences relating to Cultural Property Nicosia, 2017

*για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σκόπιμης καταστροφής, ζημιάς και εμπορίας πολιτιστικών αγαθών*

- Convention on the Value of Cultural Heritage for Society Faro, 2005

Η πολιτιστική κληρονομιά τόσο ως πόρος για την ανθρώπινη ανάπτυξη, την ενίσχυση της πολιτιστικής πολυμορφίας και την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, και ως μέρος ενός μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στις αρχές της αειφόρου χρήσης των πόρων.



# Συμβούλιο της Ευρώπης



**COUNCIL OF EUROPE**

**Culture and Cultural Heritage**

## ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ (RECOMMENDATIONS)

- **Recommendation 1072 (1988) on the international protection of cultural property and the circulation of works of art**
- **Recommendation No (88) 5 on control of physical deterioration of the architectural heritage accelerated by pollution**
- **Recommendation No R (93) 9 on the protection of the architectural heritage against natural disasters**
- **Recommendation 1942 (2010) A balanced approach to the rescuing of archaeological finds from development projects**
- **Recommendation 1851 (2008) on “Crafts and cultural heritage conservation skills”**
- **Recommendation CM/Rec(2020)7 of the Committee of Ministers to member States on promoting the continuous prevention of risks in the day-to-day management of cultural heritage: co-operation with States, specialists and citizens**

# Συμβούλιο της Ευρώπης



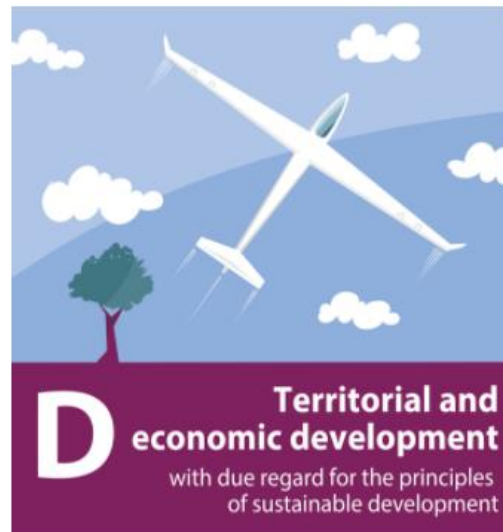
COUNCIL OF EUROPE

Culture and Cultural Heritage

## EUROPEAN HERITAGE STRATEGY FOR THE 21ST CENTURY



<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>



# Συμβούλιο της Ευρώπης



COUNCIL OF EUROPE

Culture and Cultural Heritage

## EUROPEAN HERITAGE STRATEGY FOR THE 21ST CENTURY



### Recommendations:

- ▶ **S1** encourage the involvement of citizens and local authorities in capitalising on their everyday heritage
- ▶ **S2** make heritage more accessible
- ▶ **S3** use heritage to assert and transmit the fundamental values of Europe and European society
- ▶ **S4** promote heritage as a meeting place and vehicle for intercultural dialogue, peace and tolerance
- ▶ **S5** encourage and assess citizen participation practices and procedures
- ▶ **S6** create a suitable framework to enable local authorities and communities to take action for the benefit of their heritage and its management
- ▶ **S7** develop and promote participatory heritage identification programmes
- ▶ **S8** encourage heritage rehabilitation initiatives by local communities and authorities
- ▶ **S9** support intergenerational and intercultural projects to promote heritage
- ▶ **S10** facilitate and encourage (public and private) partnerships in cultural heritage promotion and conservation projects

# Συμβούλιο της Ευρώπης



COUNCIL OF EUROPE

Culture and Cultural Heritage

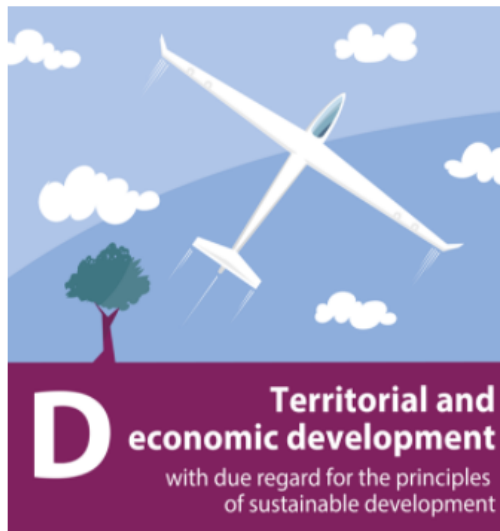
## EUROPEAN HERITAGE STRATEGY FOR THE 21ST CENTURY

<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>



### Recommendations

- ▶ **D1** promote cultural heritage as a resource and facilitate financial investment
- ▶ **D2** support and promote the heritage sector as a means of creating jobs and business opportunities
- ▶ **D3** promote heritage skills and professionals
- ▶ **D4** produce heritage impact studies for rehabilitation, construction, planning and infrastructure projects
- ▶ **D5** encourage the reuse of heritage and use of traditional knowledge and practice
- ▶ **D6** ensure that heritage is taken into account in development, spatial planning, environmental and energy policies
- ▶ **D7** give consideration to heritage in sustainable tourism development policies
- ▶ **D8** protect, restore and enhance heritage, making greater use of new technologies
- ▶ **D9** use innovative techniques to present cultural heritage to the public, while preserving its integrity
- ▶ **D10** use the cultural heritage as a means of giving the region a distinctive character and making it more attractive and better known
- ▶ **D11** develop new management models to ensure that heritage benefits from the economic spinoffs that it generates



# Συμβούλιο της Ευρώπης



COUNCIL OF EUROPE

Culture and Cultural Heritage

## EUROPEAN HERITAGE STRATEGY FOR THE 21ST CENTURY

<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>



### Recommendations



- ▶ **K1** incorporate heritage education more effectively in school curricula
- ▶ **K2** implement measures to encourage young people to practise heritage
- ▶ **K3** encourage creativity to capture the attention of the heritage audience
- ▶ **K4** provide optimum training for non-professional players and for professionals from other sectors with a connection to heritage
- ▶ **K5** diversify training systems for heritage professionals
- ▶ **K6** develop knowledge banks on local and traditional materials, techniques and know-how
- ▶ **K7** ensure that the knowledge and skills involved in heritage trades are passed on
- ▶ **K8** guarantee the competences of professionals working on the listed heritage
- ▶ **K9** develop study and research programmes that reflect the needs of the heritage sector and share the findings
- ▶ **K10** encourage and support the development of networks
- ▶ **K11** explore heritage as a source of knowledge, inspiration and creativity



# UNESCO

## United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

It seeks to build peace through international cooperation in Education, the Sciences and Culture. Promotes cultural heritage and the equal dignity of all cultures, UNESCO strengthens bonds among nations

UNESCO's programmes contribute to the achievement of the Sustainable Development Goals defined in Agenda 2030, adopted by the UN General Assembly in 2015.

**CULTURE DIVERSITY**

**TOLERANCE**

**SUSTAINABLE  
DEVELOPMENT**

**PEACE & RESPECT**

**SOCIAL COHESION**

**HUMANITY'S LEGACY FOR  
FUTURE GENERATIONS**

# UNESCO

## United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

It seeks to build peace through international cooperation in Education, the Sciences and Culture. Promotes cultural heritage and the equal dignity of all cultures, UNESCO strengthens bonds among nations

UNESCO's programmes contribute to the achievement of the Sustainable Development Goals defined in Agenda 2030, adopted by the UN General Assembly in 2015.

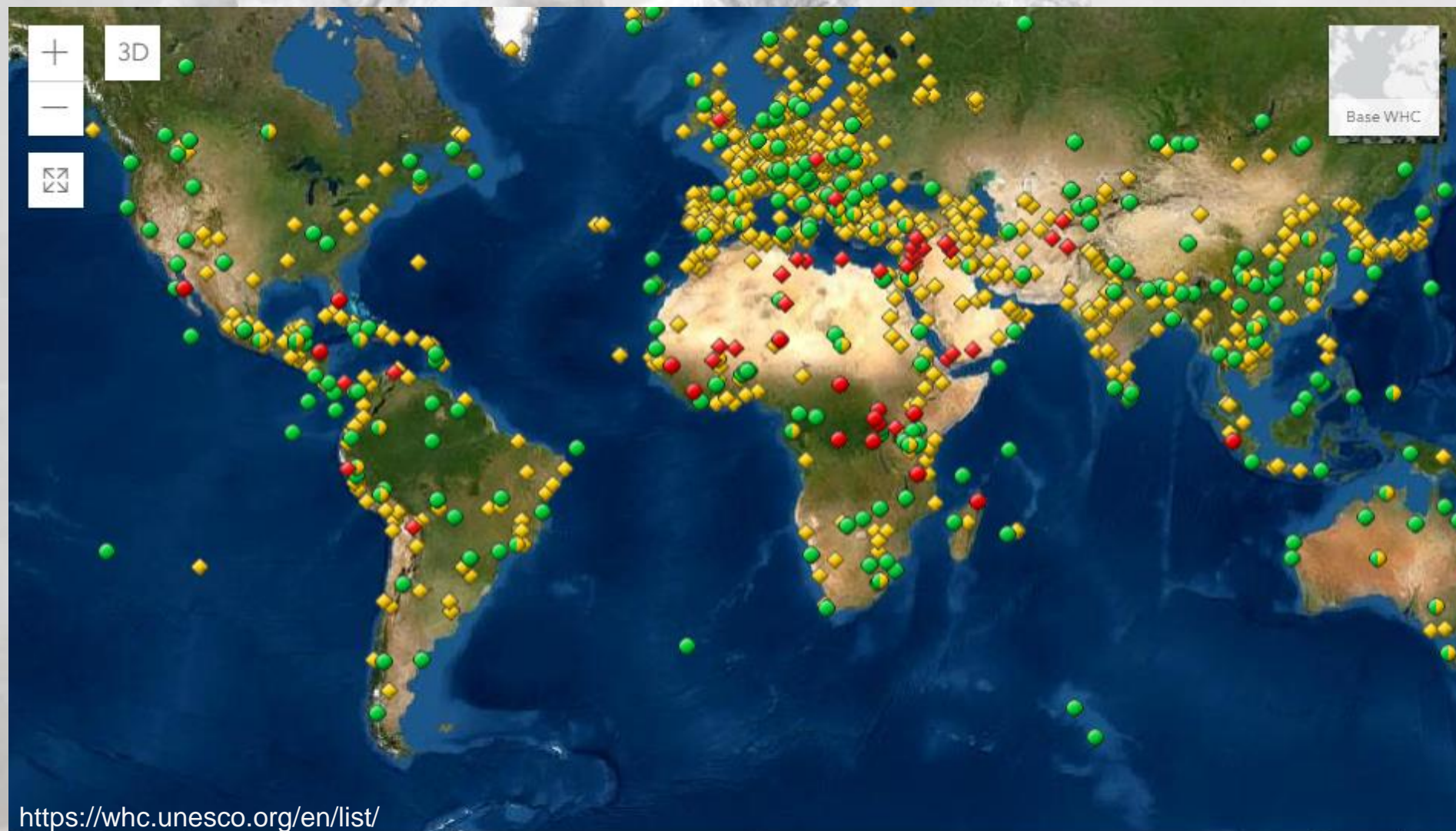
UNESCO CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE  
WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE,  
ADOPTED IN 1972 (UNESCO 1972, REVISED 2019)

- AN INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE FOR THE PROTECTION OF THE CULTURAL AND NATURAL HERITAGE OF OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE, CALLED "THE WORLD HERITAGE COMMITTEE",
- LIST OF WORLD HERITAGE IN DANGER
- "THE WORLD HERITAGE FUND"



UNESCO preserves  
1073 World Heritage  
sites in 167 countries

# UNESCO World Heritage List



- Category of site
- ◆ Cultural site
  - Natural site
  - Mixed site
- Site inscribed on the List of World Heritage in Danger
- ◆ Cultural site
  - Natural site
  - Mixed site



# UNESCO World Heritage List

## Cultural (16)

- ◆ Acropolis, Athens (1987)
- ◆ Archaeological Site of Aigai (modern name Vergina) (1996)
- ◆ Archaeological Site of Delphi (1987)
- ◆ Archaeological Site of Mystras (1989)
- ◆ Archaeological Site of Olympia (1989)
- ◆ Archaeological Site of Philippi (2016)
- ◆ Archaeological Sites of Mycenae and Tiryns (1999)
- ◆ Delos (1990)
- ◆ Medieval City of Rhodes (1988)
- ◆ Monasteries of Daphni, Hosios Loukas and Nea Moni of Chios (1990)
- ◆ Old Town of Corfu (2007)
- ◆ Paleochristian and Byzantine Monuments of Thessalonika (1988)
- ◆ Pythagoreion and Heraion of Samos (1992)
- ◆ Sanctuary of Asklepios at Epidaurus (1988)
- ◆ Temple of Apollo Epicurius at Bassae (1986)
- ◆ The Historic Centre (Chorá) with the Monastery of Saint-John the Theologian and the Cave of the Apocalypse on the Island of Pátmos (1999)

## Mixed (2)

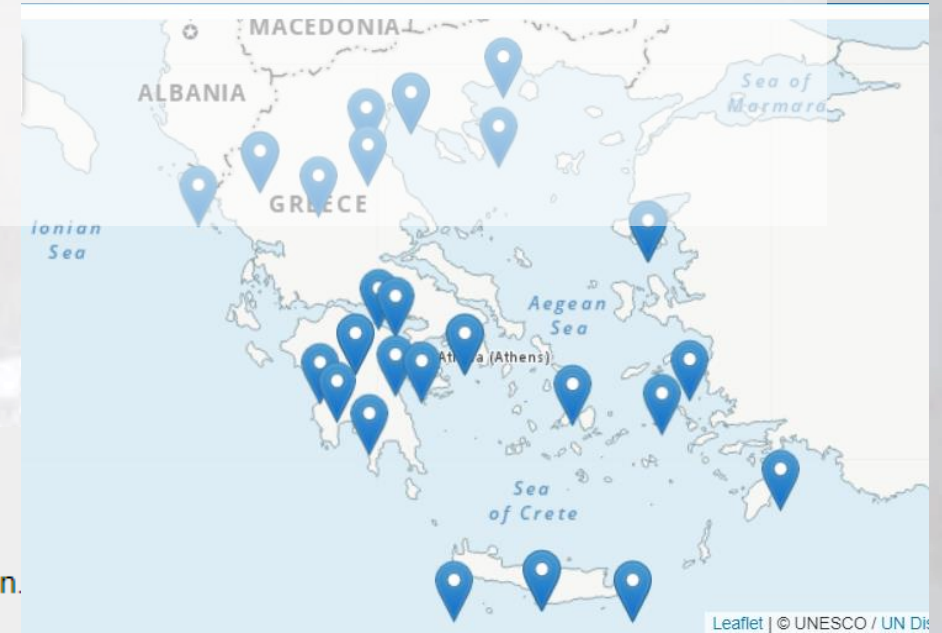
- Meteora (1988)
- Mount Athos (1988)

# UNESCO

## Sites on the Tentative List (14)

A Tentative List is an inventory of those properties which each State Party intends to consider for nomination. Process...

- Late Medieval Bastioned Fortifications in Greece (2014)
- National Park of Dadia - Lefkimi - Soufliion (2014)
- Ancient Lavrion (2014)
- Petrified Forest of Lesvos (2014)
- Archaeological site of Ancient Messene (2014)
- Minoan Palatial Centres (Knossos, Phaistos, Malia, Zakros, Kydonia) (2014)
- Archaeological site of Nikopolis (2014)
- The broader region of Mount Olympus (2014)
- The Area of the Prespes Lakes: Megali and Mikri Prespa which includes Byzantine and post-Byzantine monuments (2014)
- Gorge of Samaria National Park (2014)
- Fortress of Spinalonga (2014)
- Ancient Towers of the Aegean Sea (2014)
- Zagorochoria – North Pindos National Park (2014)
- Ancient Greek Theatres (2014)



# UNESCO

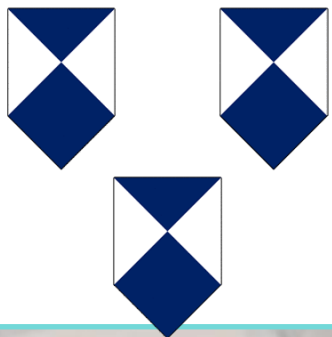
[Άρθρο 16 Σύμβαση της Χάγης 1954](#)



The **Blue Shield Emblem** may be used as a means of identification of:

1. **cultural property** (with an exception of cultural properties under special and enhanced protection);
  2. the **persons responsible for the duties of control** in accordance with the Regulations for the Execution of the Convention;
  3. the **personnel engaged in the protection of cultural property**;
- the **identity cards** mentioned in the Regulations for the Execution of the Convention.

**'International Register of Cultural Property under Special Protection'**



Το έμβλημα παρατίθεται 3 φορές για την αναγνώριση :

1. **Ακίνητων μνημείων υπό προστασία**
2. **Μεταφορά πολιτισμικών αγαθών** που προστατεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 12 & 13 της συνθήκης της Χάγης 1954
3. **Αυτοσχέδιων καταυλισμών (improvised refuges)**, υπό τους όρους που προβλέπονται στους Κανονισμούς για την Εκτέλεση της Σύμβασης.

# UNESCO



SECOND PROTOCOL TO THE  
HAGUE CONVENTION OF 1954  
FOR THE PROTECTION OF  
CULTURAL PROPERTY IN THE  
EVENT OF ARMED CONFLICT  
(1999)



Για την εξασφάλιση της αναγνώρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς υπό ενισχυμένη προστασία σύμφωνα με το 2<sup>ο</sup> πρωτόκολλο (1999) για την ανοσία της πολιτιστικής κληρονομιάς (“Immunity of cultural property under enhanced protection”)

**133 κράτη έχουν επικυρώσει τη σύμβαση του 1954, 11 το 1<sup>ο</sup> πρωτοκολλο (1954) και 84 το 2<sup>ο</sup> πρωτόκολλο (1999)  
Το Βατικανό, το Λίχτενσταϊν και το Ισραήλ δεν έχουν ψηφίσει**



© Joseph Eid / AFP

Ο Ναός του Βελ στην Παλμύρα της Συρίας που καταστράφηκε από τους ISIS τον Αύγουστο του 2015.

<https://en.unesco.org/courier/2017nian-di-3qi/historic-resolution-protect-cultural-heritage>



unitar

United Nations Institute for Training and Research



- [Unite4Heritage](#) καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (2015)
- Emergency Task Force for Culture (με πρωτοβουλία της Ιταλίας, 2015)
- Διεθνές συνέδριο “protecting cultural heritage in times of armed conflicts” στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα σε συνεργασία με τη Γαλλία
- Δημιουργία διεθνούς κεφαλαίου στήριξης και την οργάνωση ασφαλούς δικτύου για μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς σε κίνδυνο
- *Παραδοχή δεσμών και δικτύων μεταξύ: Παράνομης διακίνησης πολιτισμικών αγαθών Χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων Τρομοκρατία και οργανωμένο έγκλημα*

# UNESCO



<https://youtu.be/J-WDjZvvyD4>

Δείτε επίσης: [Illicit traffic on internet. Appeal from ICOM, UNESCO and Interpol \(2007\)](#)



## International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property

Το ICCROM είναι ένας διακρατικός οργανισμός που προσφέρει υπηρεσίες στα κράτη-μέλη του για την προώθηση της συντήρησης σε κάθε είδους αγαθού πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλο τον κόσμο.

Λειτουργεί με βάση τη Διακήρυξη της Ουνέσκο (τελείως συμβουλευτικό σώμα της) για τη διαφορετικότητα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2001 UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity):

*“Respect for the diversity of cultures, tolerance, dialogue and cooperation, in a climate of mutual trust and understanding are among the best guarantees of international peace and security.”*

**TRAINING**  
**RESEARCH**  
**LIBRARY**  
**COOPERATION**





## International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property

Preventive conservation for the smaller museum

A preventive conservation manual





# International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property



improving the conservation, presentation and management of mosaics in the  
**southern and eastern Mediterranean region**

## **Project Publications**

[Mosaics In Situ: An Overview of Literature on](#)

[Conservation of Mosaics in Situ](#)

[Technician Training for the Maintenance of In Situ](#)

[Mosaics](#)

[Illustrated Glossary](#)

[Supplemental Manuals for Digital Photographic](#)

[Documentation](#)





# International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property



ICCRROM with the support of UNESCO - Canadian Conservation Institute (CCI)

RE-ORG is a **step-by-step** method for planning and implementing a storage reorganization project.



**RE-ORG**

focuses on the creative and safe use of existing resources

is user friendly

is adaptable to diverse collections and contexts

boosts communication and teamwork

offers systematic, efficient and cost-effective solutions

# ICOMOS

international council on monuments and sites

<https://www.icomos.org/en>

<https://www.icomoshellenic.gr/>



ΕΛΛΗΝΙΚΟ  
ICOMOS

Το **ICOMOS** είναι μη-κυβερνητικός Διεθνής Οργανισμός αφιερωμένος στη Συντήρηση μνημείων και (αρχαιολογικών) χώρων σε όλο τον κόσμο.

Ιδρύθηκε το 1964 έπειτα από το 2<sup>ο</sup> Συνέδριο Αρχιτεκτόνων και Ειδικών στα Ιστορικά Κτίρια (Congress of Architects and Specialists of Historic Buildings), που υιοθέτησε 13 ψηφίσματα ένα από τα οποία ήταν η ίδρυση του που διατυπώθηκε από την UNESCO. Το Ελληνικό τμήμα του ICOMOS ιδρύθηκε το 1972, αρχικά ως Επιστημονική Επιτροπή του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ) και από το 1992 λειτουργεί ως ανεξάρτητο και αναγνωρισμένο επιστημονικό σωματείο.

## Δράσεις:

- ✓ **International Scientific Committee on Risk Preparedness**
- ✓ **International Scientific Symposia**
- ✓ **ICOMOS University Forum**
- ✓ **Working Groups**
  
- **Σύνταξη εκθέσεων για μνημεία που βρίσκονται σε κίνδυνο (*Heritage at risk*) και για την προετοιμασία σε σχέση με τους πιθανούς κινδύνους (*Risk Preparedness*)**
- **Καθιέρωση standards σε διεθνές επίπεδο**
- **Διεθνείς Συμβάσεις**

# ICOMOS

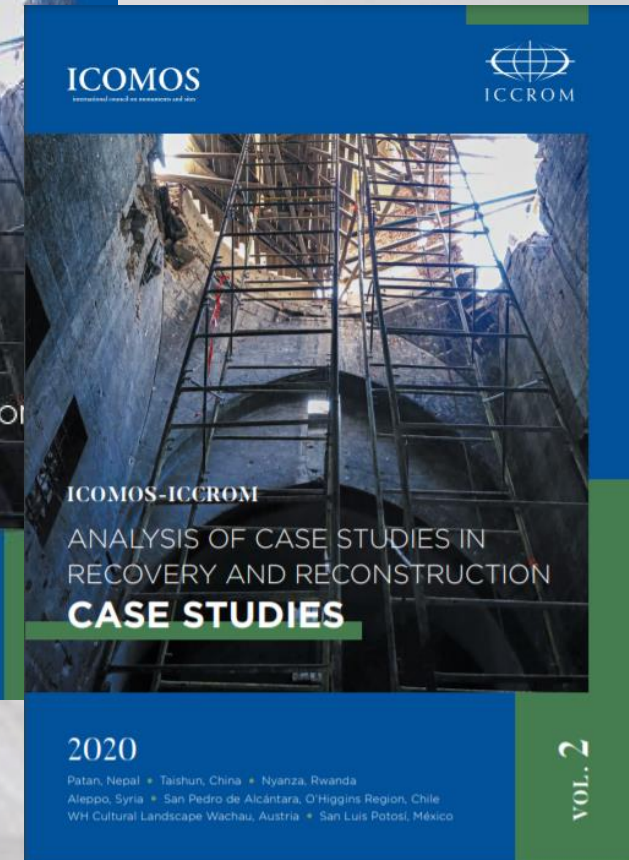
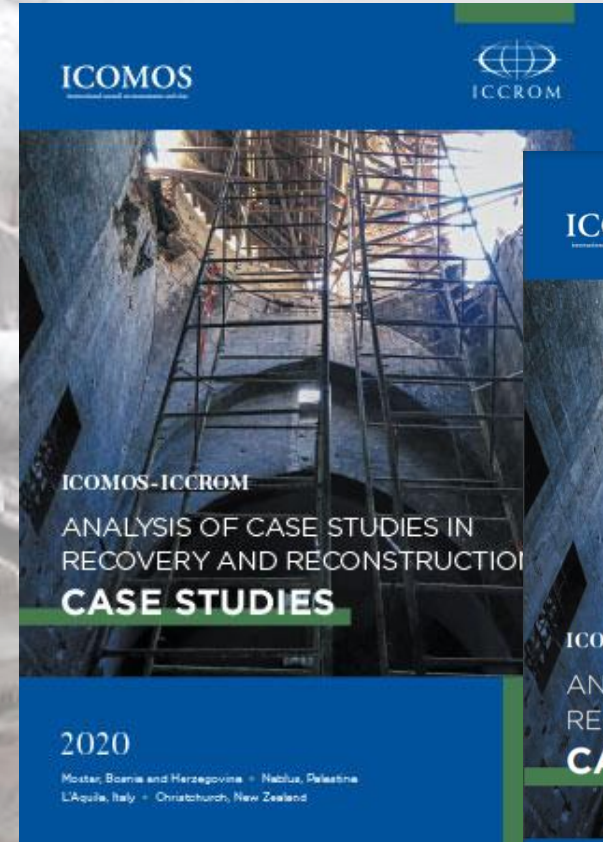
international council on monuments and sites

<https://www.icomos.org/en>

ICOMOS-ICCROM

Analysis of Case Studies in Recovery and Reconstruction (Volumes 1 and 2 and Reports)

<https://www.iccrom.org/publication/analysis-case-studies-recovery-and-reconstruction-volumes-1-and-2-and-reports>



# ICOMOS

international council on monuments and sites

supports the Sustainable Development Goals



**European Cultural Heritage Green Paper (Μάρτιος 2021)**  
**ICOMOS - EUROPA NOSTRA – EUROPEAN INVESTMENT BANK INSTITUTE**

## **Ανακαίνηση ιστορικών κτιρίων**

*αξιοποιώντας, εφαρμόζοντας και αναπτύσσοντας:*

- Τακτικές για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα (carbon footprint)
- Μοντέλα Ανάλυσης Κύκλου Ζωής (Life cycle assessment (LCA))
- Νέων καινοτόμων μεθόδων, με τη χρήση βιολογικών υλικών και υλικών παγίδευσης του διοξειδίου του άνθρακα συμβατών με τις παραδοσιακές τεχνικές
- Ενσωμάτωση εργαλείων προσαρμοσμένων για τα ιστορικά κτίρια και παραδοσιακά κτίρια στη νέα μεθοδολογία “Building Information Modeling (BIM)”
- Σύνδεση της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων με τις απαιτήσεις του προγράμματος “Renovation Wave”



**ICOM** international  
council  
of museums

**Μ**  
**ΕΛΛΑΔΑ**  
ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΟΥΣΕΙΩΝ  
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

**ICOM:** Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων. Μη κυβερνητικός οργανισμός, ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1946, μετά τις καταστροφές που είχαν υποστεί τα μνημεία παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου από επαγγελματίες μουσείων (αρχαιολόγους, ιστορικούς της τέχνης, μουσειολόγους, συντηρητές κ.ά.). Σε συνεργασία με την UNESCO ξεκίνησαν το 1951 το πρόγραμμα "Σταυροφορία των Μουσείων", που συνέβαλε στην αναγνώριση του εκπαιδευτικού ρόλου των μουσείων. Έχει καθιερώσει τη 18η Μαΐου ως Διεθνής Ημέρα Μουσείων (από το 1977).

Με κύριο μέλημα την επισήμανση και αντιμετώπιση των προβλημάτων των μουσείων και των εργαζομένων σε αυτά, και την ανάπτυξη του κλάδου της μουσειολογίας, έχει συστήσει Διεθνείς Επιτροπές (αρχιτεκτονική μουσείων, συντήρηση, εκπαίδευση) και έχει συγγράψει εγχειρίδια - όπως ο **Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας (1986)**, εκδίδει τα ICOM News (Nouvelles de l' ICOM), Τετράδια Μελέτης (Cahiers d' etude), και το περιοδικό MUSEUM International (σε συνεργασία με την UNESCO). Εκδηλώσεις, δραστηριότητες, σεμινάρια, Ημερίδες και Συνέδρια.



**ICOM Code of Ethics**



**ICOM Code of Ethics for Natural History  
Museu...**



**Checklist on ethics of cultural property  
owne...**



## THE PRINCIPLES OF THE ICOM CODE OF ETHICS FOR MUSEUMS

---

### 1. Museums preserve, interpret and promote the natural and cultural inheritance of humanity

Museums are responsible for the tangible and intangible natural and cultural heritage. Governing bodies and those concerned with the strategic direction and oversight of museums have a primary responsibility to protect and promote this heritage as well as the human, physical and financial resources made available for that purpose.

### 2. Museums that maintain collections hold them in trust for the benefit of society and its development

Museums have the duty to acquire, preserve and promote their collections as a contribution to safeguarding the natural, cultural and scientific heritage. Their collections are a significant public inheritance, have a special position in law and are protected by international legislation. Inherent in this public trust is the notion of stewardship that includes rightful ownership, provenance, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal.

### 3. Museums hold primary evidence for establishing and furthering knowledge

Museums have particular responsibilities to all for the care, accessibility and interpretation of primary evidence collected and held in their collections.

### 4. Museums provide opportunities for the appreciation, understanding and promotion of the natural and cultural heritage

Museums have an important duty to develop their educational role and attract wider audiences from the community, locality, or group they serve. Interaction with the constituent community and promotion of their heritage is an integral part of the educational role of the museum.

### 5. Museums hold resources that provide opportunities for other public services and benefits

Museums utilise a wide variety of specialisms, skills and physical resources that have a far broader application than in the museum. This may lead to shared resources or the provision of services as an extension of the museum's activities. These should be organized in such a way that they do not compromise the museum's stated mission.

### 6. Museums work in close collaboration with the communities from which their collections originate as well as those they serve

Museum collections reflect the cultural and natural heritage of the communities from which they have been derived. As such they have a character beyond that of ordinary property which may include strong affinities with national, regional, local, ethnic, religious or political identity. It is important therefore that museum policy is responsive to this possibility.

### 7. Museums operate in a legal manner

Museums must conform fully to international, regional, national, or local legislation and treaty obligations. In addition, the governing body should comply with any legally binding trusts or conditions relating to any aspect of the museum, its collections and operations.

### 8. Museums operate in a professional manner

Members of the museum profession should observe accepted standards and laws and uphold the dignity and honour of their profession. They should safeguard the public against illegal or unethical professional conduct. Every opportunity should be used to inform and educate the public about the aims, purposes, and aspirations of the profession to develop a better public understanding of the contributions of museums to society.





# Νεος ορισμός και debate

Στο συνέδριο του Kyoto 2019  
Προτάθηκε ένας νέος ορισμός του Μουσείου που  
περιείχε 99 λέξεις και περιλάμβανε:

*“democratising, inclusive and polyphonic spaces for critical dialogue about the pasts and the futures”.*

*museums as “participatory and transparent”, working “in active partnership with and for diverse communities” and “aiming to contribute to human dignity and social justice, global equality and planetary wellbeing”.*

Πολλές απόψεις διατυπώθηκαν, όπως: *“a fuzzy collection of political correctness and trendy posturing that would have little legal value”.* *“omission of words such as “education” or even “collection”.*



<https://www.theartnewspaper.com/news/icom-turmoil-definition-of-museums>

<https://www.museumsassociation.org/museums-journal/news/2020/07/icom-museum-definition-row-rumbles-on/>

Vol. 71 No. 281-282, 2019

MUSEUM international

# The Museum Definition

the Backbone of Museums

ICOM international  
council  
of museums

Additional  
Resources

Jette Sandahl (2019) The Museum Definition as the Backbone of ICOM,  
Museum International, 71:1-2, vi-9, DOI: 10.1080/13500775.2019.1638019



**ICOM** international  
council  
of museums

**M**  
**ΕΛΛΑΔΑ**  
ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΟΥΣΕΙΩΝ  
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

## **Νέος ορισμός του Μουσείου**

**Μετά το Γενικό Συνέδριο του ICOM, που έλαβε χώρα στο** Kyoto το 2019, το ICOM αποφάσισε να αναθεωρήσει το βασικό κώδικά του και αν κριθεί απαραίτητο να το αναδιαμορφώσει

Αυτό αναμενεται να γίνει με βάση μία ιδιαίτερη μεθοδολογία, με τη συνδρομή της επιτροπής “ICOM Standing Committee for Ethics (ETHCOM)” και σε στενή συνεργασία με την επιτροπή “Standing Committee for the Museum Definition (ICOM Define)”.

Και τελικά θα γίνει ψηφοφορία κατά τη διεξαγωγή του 20<sup>ου</sup> Συνεδρίου που θα λάβει χώρα στην Πράγα το 2022.

**Νέος ορισμός του Μουσείου**  
**Μετά το Γενικό Συνέδριο του ICOM, που έλαβε χώρα στο Kyoto το 2019 αναθεωρήσει το βασικό**

**Ερωτηματολόγιο** στα μέλη σχετικά με το αν:

- ο ισχύων ορισμός του ICOM πρέπει να αλλάξει και να περιγράψει με ακρίβεια και πληρότητα την έννοια του μουσείου
- τους όρους (έννοιες) του ισχύοντος ορισμού του ICOM που πρέπει να διατηρηθούν ή να απαλειφθούν και
- τι πρέπει να περιληφθεί σε πιθανή αναθεώρηση του ορισμού του μουσείου από το ICOM

66

Το Μουσείο είναι ένας μόνιμος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, στην υπηρεσία της κοινωνίας, ο οποίος ερευνά, συλλέγει, συντηρεί, ερμηνεύει και εκθέτει τεκμήρια υλικής και άυλης κληρονομιάς. Ανοιχτά και προσβάσιμα στο κοινό, χωρίς αποκλεισμούς, τα μουσεία προάγουν την ποικιλομορφία και την αειφορία. Λειτουργούν και επικοινωνούν με επαγγελματική δεοντολογία και με τη συμμετοχή των κοινοτήτων, προσφέροντας ποικίλες εμπειρίες με σκοπό την εκπαίδευση, την ψυχαγωγία, τον αναστοχασμό και τη διάδοση της γνώσης.

Prague, on 24 August 2022

# Ευρωπαϊκοί & Διεθνείς Οργανισμοί σχετικοί με τη συντήρηση

ICOM – CC

IIC

ENCORE

ECCO



Το **ICOM-CC** είναι η μεγαλύτερη από τις 30 Διεθνείς Επιτροπές του ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων) με πάνω από 2600 μέλη παγκοσμίως από κάθε κλάδο συναφών επαγγελματιών σχετικών με μουσεία και με τη συντήρηση

Ενημερωτικά δελτία  
Συναντήσεις  
Τριετές Συνέδριο (Triennial ICOM-CC conference)

Επιστημονική έρευνα  
Λύσεις σε προβλήματα συντήρησης και διατήρησης  
Ανάπτυξη standards, τυποποίηση τεχνικών  
Σύνταξη εγχειριδίων  
Διαχείριση καταστροφών και προληπτική συντήρηση

Joint Working Group  
Meetings

Archaeological Materials and  
Sites

Art Technological Source  
Research

Documentation

Education and Training in  
Conservation

Glass and Ceramics

Graphic Documents

Leather and Related  
Materials

Metals

Modern Materials and  
Contemporary Art

Murals, Stone, and Rock Art

Natural History Collections

Objects from Indigenous and  
World Cultures

Paintings

Photographic Materials

Preventive Conservation

Scientific Research

Sculpture, Polychromy, and  
Architectural Decoration

Textiles

Theory, History, and Ethics  
of Conservation

Wet Organic Archaeological  
Materials

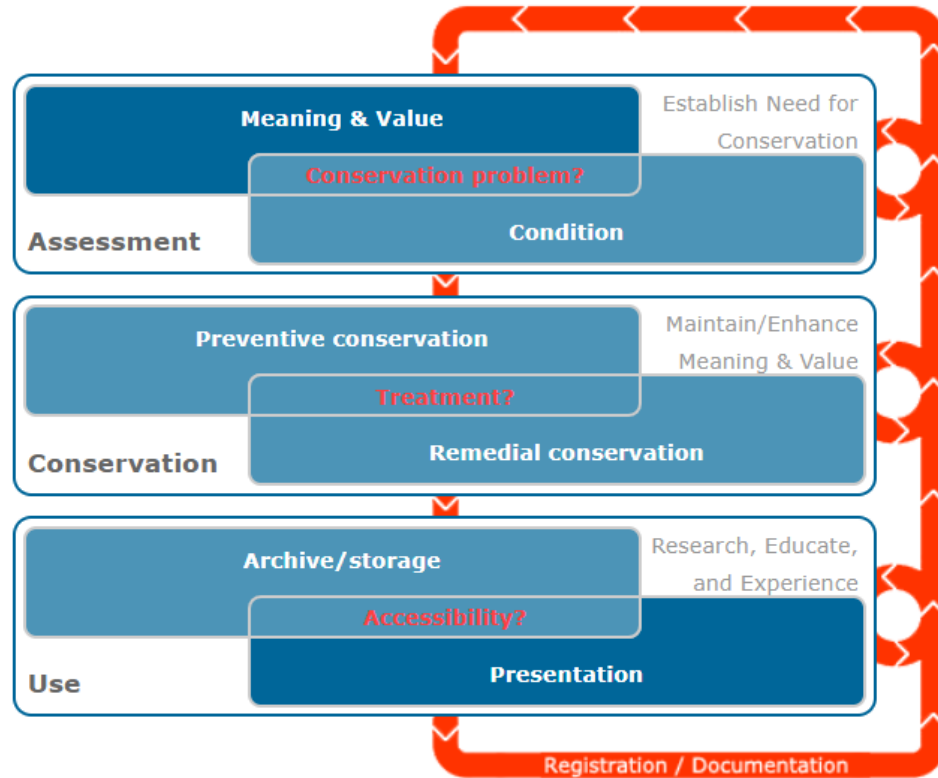
Wood, Furniture, and  
Lacquer

- Owner
- Conservator
- Conservation scientist
- Collections manager
- Curator
- Registrar/documentalist
- Historian
- Exhibition coordinator
- Museum and education officer
- Photographer
- Information technologist
- Health and safety officer
- Security officer

## Conservation: who, what & why?

### Curator

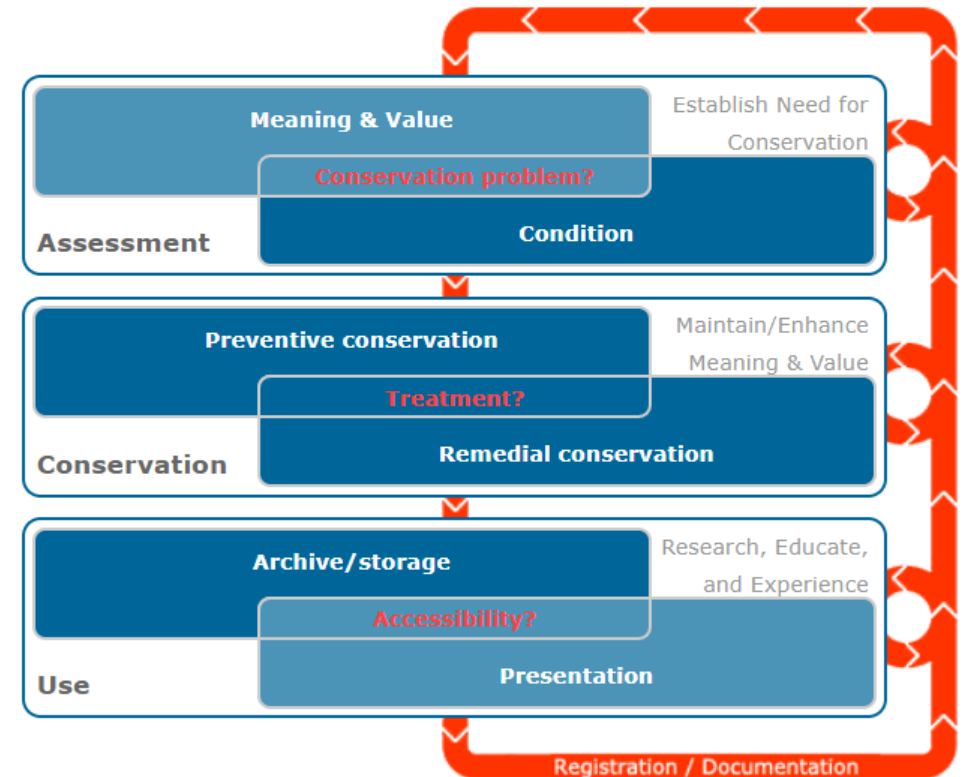
Person educated, trained, and/or with experience in the appropriate cultural heritage field, who has responsibility for the content of a museum or collection, including selection and acquisition, research and planning of exhibitions, and the associated research.



## Conservation: who, what & why?

### Conservator

Person educated in conservation and restoration techniques and ethics, who is responsible for maintaining objects in as stable a condition as possible, so that they remain accessible as long as possible and still represent the meaning attributed to the objects.



<http://www.icom-cc.org/330/about-icom-cc/what-is-conservation/conservation:-who,-what-amp;-why/#.VD932ouUeYk>

M ICOM-CC

ICOM  
international council  
of museums - committee  
for conservation

ICOM-CC

Beijing 17-21  
MAY 2021

TRANSCENDING BOUNDARIES:  
INTEGRATED APPROACHES TO CONSERVATION



# M ICOM-CC

ICOM  
international council  
of museums - committee  
for conservation



## 20th ICOM-CC Triennial Conference in Valencia, Spain

**ICOMcc**  
**València 2023**  
20<sup>th</sup> Triennial Conference

**20th ICOM-CC Triennial Conference in  
Valencia, Spain**

START DATE: September 18, 2023

END DATE: September 22,  
2023

# ICOM-CC

ICOM  
international council  
of museums – committee  
for conservation



## ICOM-CC is coming to Norway

14 – 18 September 2026





## INTERNATIONAL INSTITUTE FOR CONSERVATION OF HISTORIC AND ARTISTIC WORKS

Ιδρύθηκε το 1950 στο Η.Β.

Σκοπός:

*“Να βελτιώσει το επίπεδο των γνώσεων και των προτύπων πρακτικής και για την παροχή ενός «κοινού τόπου» συνάντησης και εκδοτικού φορέα για όλους όσους ενδιαφέρονται και ειδικεύονται επαγγελματικά στη συντήρηση των μουσειακών αντικειμένων”*

Το Ινστιτούτο ασχολείται με:

- Το καθεστώς των συντηρητών, σχηματίζοντας ένα επαγγελματικό αυτοεκλεγμένο σώμα
- Δημοσιεύσεις: βιβλιογραφία τεχνικού και επιστημονικού περιεχομένου (το τέλος των «μυστικών των Παλαιών Δασκάλων»)
- Εκπαίδευση

- Διακήρυξη Περιβαλλοντικών Οδηγιών IIC and ICOM-CC ([Environmental Guidelines–Declaration](#)) [IIC congress in Hong Kong and the ICOM-CC conference in Melbourne in September 2014]

- Μνημόνιο Συμφωνίας ([MoU](#)) με το δίκτυο για το Κλίμα και την Π. Κληρονομιά (2019)



**Climate Heritage**  
N E T W O R K



## ABOUT IIC, OUR STORY AND OUR PURPOSE

### **WE BELIEVE:**

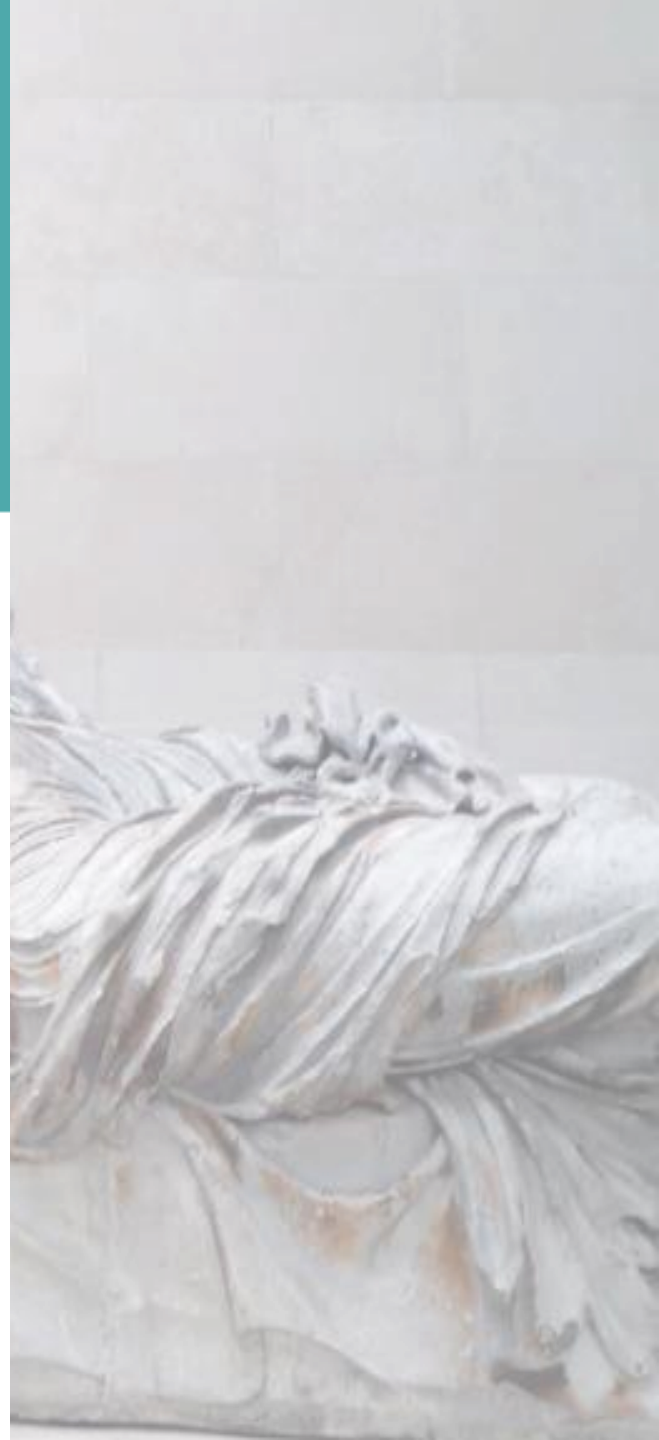
The conservation profession gives all our lives richness and meaning by preserving the diversity of our cultural heritage and our own and others' cultural identity.

### **THE PURPOSE OF IIC:**

Our purpose is to follow through our original founding principles, and work consistently to recognise and promote the conservation profession.

### **OUR APPROACH:**

The way we do this is by bringing together conservation professionals from around the world within a shared and independent arena, educating, enabling and recognising excellence.





# INTERNATIONAL INSTITUTE FOR CONSERVATION OF HISTORIC AND ARTISTIC WORKS

## Publications

Studies in Conservation

News in Conservation

Forbes Prize Lectures

Book Reviews

Student Theses  
Repositories

## Events & Congresses

Participate ▾

IIC community platform

Special Interest  
Communities

IIC Congresses

IIC Student Conferences

Point of the Matter

## Grants, Prizes & Awards



### Honorary Fellowship

Since 1958, we have elected Honorary Fellows of IIC, marking outstanding contributions to heritage conservation.



### Brommelle Memorial Fund

The Brommelle Memorial Fund offers funding to students who need support to attend our biennial Congresses.



### First Time Author Essay Prize

Supported by our publishing partner, Taylor and Francis

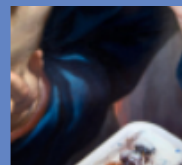


### Keck Award

The Keck Award is given every two years to the individual or group who has contributed the most towards public

### Opportunities Fund

The Opportunities Fund supports individuals and institutions across the world, from Peru to Brunei, making membership fees affordable and allowing new people to join our international network



The Forbes Prize recognises outstanding work in the field of conservation and funds the recipient to give a lecture at our Biennial congress.







## IIC WELLINGTON CONGRESS 2022

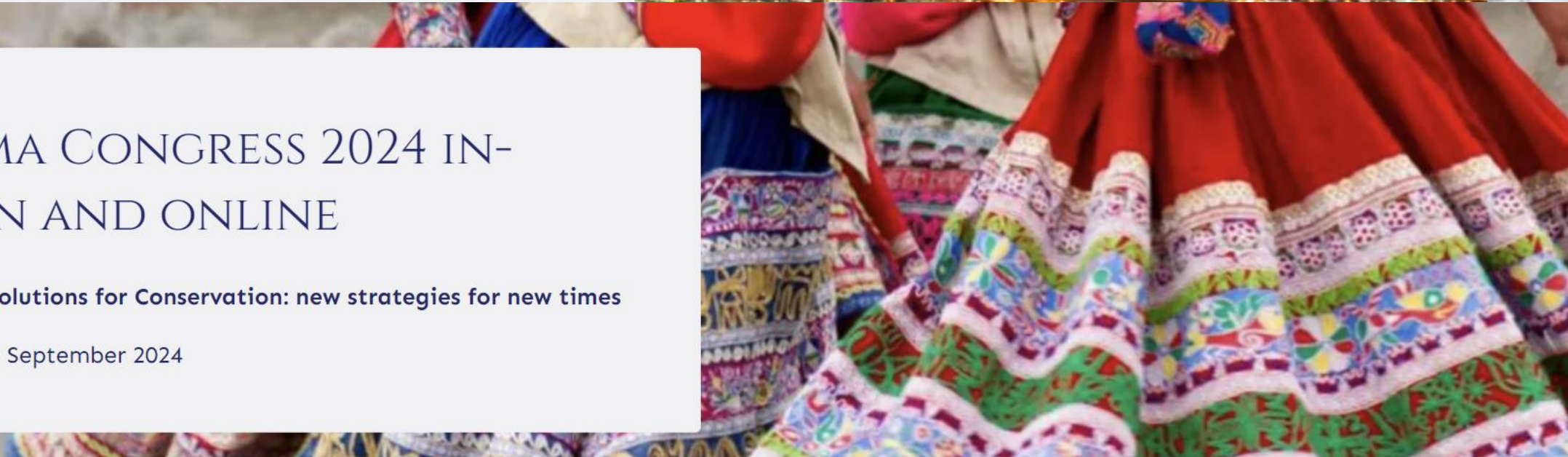
5TH TO 9TH SEPT, 2022



## IIC LIMA CONGRESS 2024 IN- PERSON AND ONLINE

**Sustainable Solutions for Conservation: new strategies for new times**

From 23 to 27 September 2024



# ENCORE

European Network for  
Conservation–Restoration–Education

Ιδρύθηκε το 1997 - Είναι ένα **Δίκτυο Οργάνωσης για την Ανώτατη Εκπαίδευση στο χώρο της Συντήρησης – Αποκατάστασης**

Κύριος σκοπός: να προωθήσει την Έρευνα και την Εκπαίδευση στη Συντήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς βάσει οδηγιών και συστάσεων που δίνονται στις Επαγγελματικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Οργάνωσης Συντηρητών-Αποκαταστατών E.C.C.O. και το Έγγραφο της Παβίας τον Οκτώβριο του 1997.

Μετράει σήμερα 41 πλήρη μέλη και 1 συνεργάτη από τα κορυφαία πανεπιστημιακά προγράμματα μελέτης αποκατάστασης συντήρησης στην Ευρώπη και επιπλέον 26 κορυφαία ιδρύματα και οργανισμούς που εργάζονται στον τομέα της προστασίας και έρευνας της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι εταίροι του δικτύου.

# ENCORE

European Network for  
Conservation–Restoration–Education

The ENCoRE Document On Practice in Conservation Restoration Education (approved by the ENCoRE GA 28. March 2014)

γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που πρέπει να περιλαμβάνουν τα προγράμματα σπουδών:

- **strategic planning • diagnostic examination • assessment of condition • the drawing up of conservation plans and treatment proposals • preventive conservation • conservation-restoration treatments and documentation of observations and any interventions • develop programmes, projects and surveys in the field of conservation-restoration • provide advice and technical assistance for the preservation of cultural heritage • prepare technical reports on cultural heritage • conduct research • disseminate information gained from examination, treatment or research • promote a deeper understanding of the field of conservation-restoration • development in relation to research • monitoring: the evaluation of the effectiveness of treatments (quality control)**

Σύμφωνα και με τις κατευθυντήριες γραμμές της *E.C.C.O. Professional Guidelines (II) code of ethics*, και λαμβάνοντας υπόψη τις αξίες των πολιτιστικών αγαθών (πολιτιστική, ιστορική κ.α.)

<https://www.encore-edu.org/index.html>



E.C.C.O.

European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations

Η Ε.С.С.О., **Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Οργανισμών Συντήρησης – Αποκατάστασης (Conservator-Restorers)**. Ιδρύθηκε το 1991 από 14 Ευρωπαϊκές οργανώσεις Συντηρητών. Σήμερα εκπροσωπεί 25 οργανώσεις – μέλη και περ. 6.000 επαγγελματίες από 22 χώρες. Ενεργό μέλος της είναι και ο ΣΣΑΕΤΤΕ – Σύλλογος Συντηρητών Αρχαιοτήτων & Εργων Τέχνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Έχει σκοπό την οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του επαγγέλματος του Συντηρητή, σε πρακτικό, επιστημονικό και πολιτιστικό επίπεδο, και επιδιώκει να **ρυθμίζει την πρακτική, να διατυπώνει τις αρχές, να ελέγχει την πρόσβαση και να ενθαρρύνει την επικοινωνία και την κινητικότητα των συντηρητών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο** και να **ενδυναμώνει το ρόλο και τις αρμοδιότητες των συντηρητών στο χώρο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς**.

Έχει αποκτήσει διεθνή αναγνώριση, και **συμμετέχει σε επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου** σε θέματα συντήρησης και προστασίας της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Συχνά καλείται ως εμπειρογνώμονας και σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να θέσει τις απόψεις της στα θέματα του Πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο χρησιμοποιώντας το παράδειγμα της Ευρωπαϊκής συνεργασίας.



E.C.C.O.

European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations

## Οδηγίες (Guidelines)

E.C.C.O. - Professional Guidelines I, II, III  
E.C.C.O. Competences  
E.C.C.O. Strategic Documents

Εκθέσεις (reports) της Ε.Ε. σε συνεργασία με την ECCO

Conservation Ethics today: are our Conservation-Restoration Theories and Practice ready for the 21st Century?

ΔΙΑΚΥΡΗΞΕΙΣ

Declaration of Berlin  
Namur Declaration –  
Bratislava Declaration

Δημοσιεύσεις

Fostering Innovation in Heritage Professions: The effect of the EYCH  
On the Classification of the Cultural Heritage Sector within NACE  
E.C.C.O. 20th Anniversary Publication  
E.C.C.O. Competences

Δηλώσεις

Μνημόνια Συμφωνίας –  
Memoranda of Understanding

M.o.U - ICCROM  
M.o.U - ENCoRE  
M.o.U - ICOMOS



E.C.C.O.

European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations

**Ensuring high quality in safeguarding Cultural Heritage**

The vital importance of protecting the site and regulating the profession of Conservation Restoration in Europe

17 May 2022  
Acropolis Museum & Olive Street  
09:30 EST | 08:30 CEST

Conference language: English

supported by  
with the cooperation of

AITCAE  
ICOM  
IM-RTM  
MControl



**«Διασφάλιση υψηλής ποιότητας για τη διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Η ζωτική σημασία της προστασίας του τίτλου και της κατοχύρωσης του επαγγέλματος της Συντήρησης στην Ευρώπη»**

The background of the image shows several marble statues from the Parthenon, including the famous Caryatid Porch figures. The statues are white marble and show signs of age and wear. The text is overlaid on the central part of the image.

**Ευχαριστώ  
για την προσοχή  
σας!!!**

**Ερωτήσεις?**